

Innst. S. nr. 172

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra utenrikskomiteen

Dokument nr. 14 (2005-2006)

Innstilling fra utenrikskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til Europarådets parlamen- tariske forsamling for 2005

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Innledning

Stortingets delegasjon til Europarådets parlamen-
tariske forsamling for valgperioden 2001-2005
bestod av følgende representanter:

Medlemmer	Varamedlemmer
Haakon Blankenborg (A), leder	Synnøve Konglevoll (A)
Øystein Djupedal (SV), nestleder	Olav Akselsen (A)
Martin Engeset (H)	Bent Høie (H)
André Kvakkestad (FrP)	Per Erik Monsen (FrP)
Elsa Skarbøvik (KrF)	Jorunn Ringstad (Sp)

Etter stortingsvalget ble ny delegasjon valgt av Stor-
tinget 10. november 2005 for valgperioden 2005-2009:

Medlemmer	Varamedlemmer
Per-Kristian Foss (H), leder	Jorodd Asphjell (A)
Vidar Bjørnstad (A), nestleder	Karin S. Woldseth (FrP)
Øyvind Vaksdal (FrP)	Åse Gunhild Woie Duesund (KrF)
Bjørn Jacobsen (SV)	Lise Christoffersen (A)
Gunn Karin Gjøl (A)	Eli Sollied Øveraas (Sp)

Europarådets parlamentariske forsamling (PACE)
har i dag 46 medlemsland. Europarådet har en sentral

stilling hva gjelder arbeid for å fremme samarbeid,
demokrati og menneskerettigheter. Organisasjonen
spiller også en viktig rolle i forbindelse med valgobser-
vasjoner og overvåker medlemskapsforpliktelsene til
de nye medlemslandene.

Det er etablert ti faste komiteer: for politiske saker,
for økonomiske saker og utvikling, for juridiske saker
og menneskerettigheter, for sosial -, helse- og familie-
spørsmål, for migrasjon, flyktninger og befolknings-
spørsmål, for kultur, vitenskap og utdanning, for miljø,
landbruk og lokal- og regionalspørsmål, for likestil-
lingsspørsmål, for reglements- og immunitetsspør-
smål, og for overvåking av medlemslands forpliktelser.

I 2005 valgte forsamlingen svenske Thomas Ham-
marberg som ny menneskerettighetskommissær etter
Alvaro Gil-Robles.

René van der Linden fra Nederland ble valgt til ny
president for forsamlingen etter østerrikeren Peter
Schieder. Delegasjonen deltok på de fire delsesjonene i
Strasbourg, og delegasjonsmedlemmene deltok jevnlig
på ulike komitémøter og i valgobservasjoner.

Hovedspørsmål i 2005

2005 var preget av flere dagsaktuelle temaer, og det
ble vedtatt en rekke resolusjoner bl.a. om menneske-
rettighetenes plass i kampen mot terrorisme, transat-
lantiske forbindelser, demokratiutviklingen i ulike
medlemsland, herunder Georgia, Russland, Ukraina,
Armenia og Aserbadsjan. Debattene om henholdsvis
genmodifiserte organismer, religion og kvinners stil-
ling i samfunnet og dødshjelp viste at PACE er et forum
for debatt og konsensusbygging rundt kontroversielle
temaer. I arbeidet med valgobservasjon og overvåking
av situasjonen i Moldova spilte stortingsrepresentant
André Kvakkestad en sentral rolle. Man hadde dess-
uten en verdig markering av 60-årsjubileet for frigjø-
ringen av Auschwitz. Hastedebatter fant sted bl.a. om
konflikten i Midtøsten og tsunamikatastrofen.

Forsamlingen spiller en viktig rolle i å gi innspill til Ministerkomiteen i forbindelse med utarbeidelsen av nye, rettslig bindende instrumenter. I 2005 fikk PACE tre viktige konvensjonsutkast til drøfting og uttalelse: en konvensjon om menneskehandel, en om hvitvasking av penger og en om forebygging av terrorisme.

Særlig konvensjonen om menneskehandel ble debattert over flere sesjoner, og en rekke forslag til vidtgående endringer ble vedtatt for oversendelse og videre behandling i Ministerkomiteen. Forsamlingen fremhevet at det utkastet som var blitt oversendt fra Ministerkomiteens arbeidsgruppe, ikke svarte til forventningene. Utkastet fokuserte ikke nok på ofrene og deres behov for beskyttelse. Dette innspillet satte sitt preg på den endelige konvensjonen.

Forsamlingen ga også sterk støtte til arbeidet med utkastet til konvensjon om forebygging av terrorisme. Forsamlingen viste til Europarådets retningslinjer om menneskerettigheter i kampen mot terrorisme og understreket igjen at kampen mot terrorisme, også slik den nye konvensjonen nedfelles, må føres i full overensstemmelse med menneskerettighetene.

Når det gjaldt utkastet til konvensjon om hvitvasking (laundering), betegnet PACE utkastet som et viktig og verdifullt bidrag i den internasjonale innsatsen på feltet. Forsamlingen mente imidlertid at enkelte av de nye bestemmelsene ville kunne få konsekvenser som ikke ville være i overensstemmelse med eksisterende menneskerettslige forpliktelser og foreslo endringsforslag som skulle utbedre dette.

Under aprilsesjonen debatterte forsamlingen spørsmålet om eutanasi/dødshjelp. Dette var en kontroversiell debatt som involverte flere av de norske delegasjonsmedlemmene. Forsamlingen avviste etter en lang debatt rapportens relativt liberale holdning til dette spørsmålet. En annen sentral sak var situasjonen på Guantánamo-basen på Cuba. Forsamlingen fastslo i sin resolusjon, som ble vedtatt med et overveldende flertall, at behandlingen av fanger på Guantánamo strider imot menneskerettighetene og rettsstatsprinsippene. Resolusjonen ble oversendt den amerikanske regjering via Ministerkomiteen.

Av andre saker som ble behandlet i 2005 kan nevnes: behandling av en rapport om Russlands overholdelse av sine medlemskapsforpliktelser, debatter om situasjonen i hhv. Midtøsten og Kosovo, oppfølging av Europarådets nylig avholdte toppmøte og debatt om demokratiske institusjoner i Aserbadsjan. Det ble også avholdt en hastedebatt om konstitusjonell reform i Armenia. Vestunionens parlamentariske forsamling markerte sitt 50-årsjubileum i et fellesarrangement med PACE, der bl.a. NATOs generalsekretær Jaap de Hoop Scheffer deltok.

Debattene bar ellers preg av de nylig avholdte folkeavstemningene om EUs forfatningstraktat i Frankrike og Nederland. De fleste uttrykte skuffelse over resultatet, og det ble pekt på at EU befant seg i en vanskelig situasjon, den dypeste krise i sin historie, mente enkelte. Forsamlingens president, René van der Linden, delte dette syn og mente at Europa igjen kunne være på vei mot nasjonalisme. Forsamlingen diskuterte, ikke minst i forbindelse med forberedelsene til

toppmøtet, utviklingen av forholdet mellom EU og Europarådet.

En omfattende overvåkingsrapport om Russland fikk oppmerksomhet. Både resolusjonen og rekommandasjonen ble vedtatt med stort flertall. Forsamlingen la vekt på at demokratiet i Russland må styrkes. Blant annet må mer makt overføres til de folkevalgte.

Flere møter i underkomiteen for Hviterussland, der delegasjonens leder Haakon Blankenborg deltok, fant sted. Her var det imidlertid liten fremdrift i 2005, og det hersket usikkerhet om veien fremover og om på hvilken måte Europarådet best kunne bidra til en positiv utvikling.

Europarådets tredje toppmøte fant sted i Warszawa 16.-17. mai 2005. Parlamentarikerforsamlingen deltok i forberedelsene til toppmøtet. I den vedtatte anbefalingen fra forsamlingens møte i juni forutsettes en fremtredende plass for PACE i gjennomføringen av handlingsplanen. Forsamlingen foreslo bl.a. at Ministerkomiteen og PACE skulle nedsette et fellesutvalg for oppfølging. Representantene for medlemslandene tok avstand fra dette og viste til at det var regjeringenes ansvar å gjennomføre handlingsplanen. Kontakt og dialog med forsamlingen var imidlertid nødvendig.

Ukrainas nyvalgte president Viktor Jusjtsjenko talte til PACE som sin første internasjonale opptreden i januar 2005. Georgias president deltok i forbindelse med eksaminasjonen av medlemskapsforpliktelsene til Georgia. Generalsekretæren i Organisasjonen av islamske land (OIC) talte for første gang i Europarådet og uttrykte ønske om nærmere dialog.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Olav Akselsen, Vidar Bjørnstad, Marit Nybakk, Hill-Marta Solberg og Anette Trettebergstuen, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund, Siv Jensen og Øyvind Vaksdal, fra Høyre, Erna Solberg og Finn Martin Vallernes, fra Sosialistisk Venstreparti, Ågot Valle, fra Kristelig Folkeparti, Jon Lilletun, fra Senterpartiet, Alf Ivar Samuelsen, og fra Venstre, Anne Margrethe Larsen, vil understreke betydningen av deltagelsen i den parlamentariske forsamlingen i Europarådet (PACE) for å skape dialog og samarbeid i Europa og å fremme grunnleggende verdier som menneskerettigheter og rettsstatens prinsipper.

Komiteen merker seg den viktige rolle PACE har med å påse at menneskerettighetsforpliktelsene blir ivaretatt ved utarbeidelsen av nye konvensjoner, som i 2005 for konvensjonene om terrorisme, menneskehandel og hvitvasking av penger.

Komiteen merker seg også drøftingene om forholdet mellom Europarådet og EU og vil her vektlegge at det sikres et godt samarbeid, at en unngår overlapping i arbeidsoppgaver, og at det må være en felles standard for menneskerettighetene i Europa basert på Den europeiske menneskerettighetskonvensjon.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument nr. 14 (2005-2006) - årsrapport fra Stortingets delegasjon til Europarådets parlamentariske forsamling for 2005 - vedlegges protokollen.

Oslo, i utenrikskomiteen, den 24. mai 2006

Olav Akselsen
leder

Vidar Bjørnstad
ordfører

